

T.C.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1982/239

KARAR NO : 1984/337

ÖZET: A-)Asker kişinin asker kişilere karşı işlediği suça ait davanın askeri yargı,

B-)Sivil kişilerin umumî emniyet ve asayiş görevi yapan jandarma erlerine karşı işledikleri suçlara ait davanın adli yargı yerinde görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanıklar : Metin Zengin ve arkadaşları.

O L A Y : Olay gecesi olan 8.4.1978 tarihinde bir askeri birlikte Assubay Başçavuş olan Gündüz Doğanay ile toplum polisi görevlisi olan sanık Turgut Kurtçay ve ikisinin yakınları olan diğer sanık Metin Zengin'in Küçükköy mantıkasında dolaşırken sanıklardan polis memuru olan Turgut Kurtçay'ın taşıdığı muhtemelen görevi icabı kendisine verilen devlet tabancası ile yerleşik yerde üç el ateş ettiği, mahalli jandarma komutanlığı erleri olup, emniyet ve asayiş koruma görevi yapan mağdurların görevleri icabı olaya el koymaları üzerine sanıklardan Turgut Kurtçay'ın karakol davetine uymadığı, silâhla cebir ve şiddet gösterdiği, hatta erlerden birisinin yakasına sarıldığı, diğer sanık Başçavuş Gündüz Doğanay'ın da keza görevli erlere aynı cebir şiddeti gösterdiği ve tehdidi silâhsız olarak işlediği, Turgut Kurtçay'ın götürülmemesi için mukavemette bulunduğu, diğer sanık Metin Zengin'in de aynı suçlara iştirak ettiği Gaziosmanpaşa C.Savcılığınca iddia olunarak eylemlerine uyan TCY.nın 551., 281., 258/1-2-3.maddeleri uyarınca cezalandırılmaları istemiyle haklarında kamu davası açılmıştır.

Gaziosmanpaşa Asliye Ceza Mahkemesi:8.4.1980 günü, Esas 1978/169, Karar 1980/192 sayı ile; sanıklardan Gündüz Doğanay'ın asker olması nedeniyle asker şahsın asker şahıslara fiilinin askeri yargının görevi dahilinde olduğu,

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 3 Numaralı Askeri Mahkemesi:9.1.1981 günü, Esas 1980/532, Karar 1981/2 sayı ile; sanıklara atılı suçların 1402 sayılı yasanın 13/a maddesindeki süre dışında işlendiği, görülmekte olan davalarla bağlantılı bulunmadığı,

Gerekçeleriyle görevsiz olduklarına karar vermişlerdir.

Böylece, her iki mahkemenin kesinleşen görevsizlik kararları arasında 2247 sayılı yasa'nın 14.maddesinde belirlenen olumsuz görev uyumsuzluğu doğmuştur.

.../...

[Handwritten signature]

Dosya, Gaziosmanpaşa C.Savcılığı'nın 10.5.1982 günlü, 1978/372 Esas sayılı yazısı ile Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığı'na gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü; Servet Tüzün'ün Başkanlığı'nda, Y.İsmet Ayer, Mustafa Aksoy, Türkân Güven, Necati Karakış, Ergun Argon ve Yavuz T.Özgen'in katılmaları ile yaptığı 18.6.1984 günlü toplantıda, geçici raportör Hâkim Tulez Barutoğlu'nun raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; toplantıya, Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Ganioglu ile Askeri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Önder Ayhan'ın Adli Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Suçlar, İstanbul ilini de kapsamına alarak 26.12.1978 günü ilân edilen sıkıyönetimden üç aydan daha önce, 8.4.1978'de işlenmiştir.

İncelenen dosya kapsamından; olayın emniyet ve asayiş korumak için devriye görevi yapan iki jandarma erinin, yerleşik yerde silah adıldığını duymaları üzerine, atan şahısları görüp engel olmak istemeleri, birisi polis, birisi Assubay diğeri de sivil şahıs olan sanıkların karşı koyarak cebir şiddet göstermelerinden ibaret olduğu, atılı suçların bu yönü ile sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin bulunmadığı, dolayısıyla davanın sıkıyönetim askeri mahkemelerinin görevi dışında kaldığı anlaşılmaktadır.

11.11.1984 X Davanın askeri mahkemenin mi, yoksa adliye mahkemesinin mi görevine girdiği konusuna gelince;

353 Sayılı Yasa'nın 9.maddesinde genel olarak askeri mahkemelerin görevleri gösterilmekte ve "askeri mahkemeler kanunlarda aksi yazılı olmadıkça, asker kişilerin askeri olan suçları ile bunların asker kişiler aleyhine veya askeri mahallerde, ya da askerlik hizmet ve görevleri ile ilgili olarak işledikleri suçlara ait davalara bakmakla görevlidirler." denilmektedir.

Asker kişiler ise aynı yasanın 11.maddesinde tanımlanan kişilerdir. Anılan maddenin (A) bendindeki muvazzaf askerler başlığı altında Assubay ve erlerin asker kişi olduğu yazılıdır.

Dava konusu olaydaki kişilerden devriye erleri ile sanıklardan Assubay olan Gündüz Doğanay'ın asker kişiler olmaları nedeniyle 353 sayılı yasanın 9.maddesindeki asker kişilerin asker kişiler aleyhine suç işlemeleri olgusunun gerçekleştiği, davanın sanık Gündüz Doğanay'a ilişkin kısmının askeri mahkemede görülmesi gerektiği sonucuna varılmaktadır.

.../...

[Handwritten signature]

Öte yandan, 353 Sayılı Yasa'nın 11.maddesi asker olmayan kişilerin askeri mahkemelerde yargılanabilme şartlarını düzenlemekte, (C) bendinde "nöbetçi, devriye, karakol görevi yapan askerlere karşı bu görevleri yaptıkları sırada işlenen (B) bendindeki yazılı suçların (TCY.nın 258.maddesi de bu bentte yer almaktadır) askeri mahkemelerin görevine gireceği belirtilmekte, ancak umumi ve emniyet ve asayiş korumaya ilişkin önleyici ve adli zabıta görevlerini ifa ettikleri sırada Jandarma, Subay, Erbaş ve Erlere karşı işlenen suçları bu hükümden ayırık tutmaktadır.

Bu durumda, sanıklar Turgut Kurtçay ve Metin Zengin'in umumi emniyet ve asayiş görevi yapan erlere karşı işledikleri suça ait davanın 11.maddedeki açıklık karşısında adli yargı yerinde görülmesi gerekir. *... hükümünde karar vermiştir.*

Böyle olunca;

a-) İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 3 Numaralı Askeri Mahkemesi'nin görevsizlik kararının, askeri kişi olan sanıklardan Assubay Gündüz Doğanay'ın sıkıyönetim askeri mahkemelerinde değil, askeri mahkemede yargılanması gerektiğine karar verilmesi gerekirken, bu sanık hakkında da adli yargının görevli olduğu biçiminde karar verilmiş olması nedeni ile sanık Gündüz Doğanay'a ilişkin kısmının kaldırılmasına,

b-) Gaziosmanpaşa Asliye Ceza Mahkemesi'nin görevsizlik kararının ise sanıklar Turgut Kurtçay ve Metin Zengin'e ilişkin kısmının kaldırılmasına karar verilmesi gerekir.

SONUÇ : Anlaşmazlığın, niteliğine göre sanıklardan Assubay Gündüz Doğanay'ın Askeri Yargı yerinde ve bu sanık dışında kalan ve asker kişi olmayan sanıkların ise Adli Yargı yerinde yargılanmaları gerektiğine ve dava konusu eylemlerin sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin olup olmaması hususu asker kişi olan sanık Gündüz Doğanay'a ait anlaşmazlığın Askeri Yargı yerinde çözülmesine ilişkin olarak bir değişiklik husule getirmeyeceği cihetle, İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 3 Nolu Askeri Mahkemesi'nin 9.1.1981 günlü, Esas 1980/542, Karar 1981/2 sayılı görevsizlik kararının sanık Gündüz Doğanay'a ilişkin kısmının ve Gaziosmanpaşa Asliye Ceza Mahkemesi'nin 8.4.1980 günlü, 1979/169, Karar 1980/192 sayılı görevsizlik kararının ise sanıklardan Turgut Kurtçay ve Metin Zenginle ilgili kısmının kaldırılmasına, 16.4.1984 gününde kesin olarak oy-

.../...

ulu

birliđiyle karar verildi.

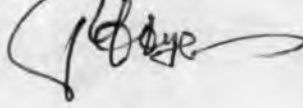
Başkan

Servet Tüzün

Üye

Y.İsmet Ayer

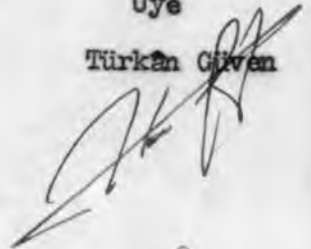
Üye

Mustafa Aksoy

Üye

Türkân Çiğdem

Üye

Necati Karakış

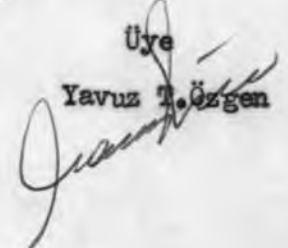
Üye

Ergun Argon

Üye

Yavuz T. Özgen

D/E

